

A ד"ד

Intro

Today we will Be"H learn דף צ"ב of מציעא. Some of the topics we will learn about include:

אוכל פועל

The Gemara discusses many Halachos regarding the rights of a worker to partake of the produce with which he's working, including:

יותר משכרו

Whether he may eat more than the value of his wages;

אשכול אחד

Whether he may eat if he was hired to cut a single cluster, and whether he may eat the first cluster of the crop;

ביאת כל אדם

Whether anyone is entitled to work in a field in exchange for partaking of the produce;

אמר תנו לאשתי

B Whether he can transfer this right to a family member;

קוצץ אדם

Whether he can arrange for payment in lieu of partaking of the produce, and whether he can do so on behalf of his children, slaves, or wife.

Some of these Halachos depend if

משלו הוא אוכל

או משל שמים הוא אוכל

Whether the right to eat is an addition to his wages, or a gift?

The Gemara also references the following Halachos:

יכול הרב לומר לעבד

עשה עמי ואיני זנך

Whether a master is entitled to his slave's wages if he does not feed him;

And

קביעות יין למעשר

Whether wine is obligated in מעשר

משיקפה

When the skins and seeds are skimmed off the wine in the cistern, or

משישלה

When the foam is skimmed off the wine in the barrel;

A

אוכל פועל

יותר משכרו

אשכול אחד

ביאת כל אדם

אמר תנו לאשתי

B

קוצץ אדם

משלו הוא אוכל
או משל שמים הוא אוכל

יכול הרב לומר לעבד
עשה עמי ואיני זנך

קביעות יין למעשר

משיקפה

משישלה

1 So let's review...

Zugt di Mishnah

אוכל פועל קישות
אפילו בדינר
כותבת

ואפילו בדינר

A worker may eat a cucumber or a date, even if it is worth a dinar, far more than his wages.

רבי אלעזר חסמא אומר
לא יאכל פועל יתר על שכרו

He may not eat produce worth more than his wages.

וחכמים מתירין

The חכמים allow this; but they add

אבל מלמדין את האדם שלא יהא רעבתן
ויהא סותם את הפתח בפניו

We advise him not to eat too much, so that he will find future employment.

The Gemara asks;

חכמים היינו תנא קמא

Seemingly, the חכמים are in agreement with תנא קמא that one may not eat more than the value of his wages?

The Gemara suggests three possible points of contention between תנא קמא and the חכמים:

1.

איכא בינייהו
אבל מלמדין

They disagree whether we advise him to limit his consumption:

תנא קמא

לית ליה מלמדין
לרבנן

אית להו מלמדין

The תנא קמא holds we do not advise him, while the חכמים hold we do.

1

אילן

אוכל פועל קישות אפילו בדינר
כותבת ואפילו בדינר

A worker may eat a cucumber or a date, even if it is worth a dinar, far more than his wages.

רבי אלעזר חסמא אומר
לא יאכל פועל יתר על שכרו

He may not eat produce worth more than his wages.

וחכמים מתירין

אבל מלמדין את האדם שלא יהא רעבתן
ויהא סותם את הפתח בפניו

We advise him not to eat too much, so that he will find future employment.

?

חכמים היינו תנא קמא

That one may not eat more than the value of his wages?

1

איכא בינייהו
אבל מלמדין

They disagree whether we advise him to limit his consumption:

אית להו

מלמדין
we do advise him

תנא קמא

לית ליה מלמדין
we do not advise him

2

2. איכא בינייהו דרב אסי They disagree regarding the following statements of רב אסי:
 אפילו לא שכרו אלא לבצור אשכול אחד אוכלו
 Even if he was hired to cut only a single cluster, he may eat it. Even though
 ליכא לקיומא לבסוף The owner is not left with anything.
 Additionally,
 אפילו לא בצר אלא אשכול אחד אוכלו
 He may eat the first cluster he cuts, and we do not say
 ליתב ברישא והדר ליכול Let him first harvest for the owner, and then eat.

Accordingly, תנא קמא אית ליה דרב אסי חכמים לית ליה דרב אסי
 The תנא קמא agrees with רב אסי, and permits him to eat a single cluster, even if its value exceeds his wages. רבי אלעזר disagrees regarding eating more than his wages, while the חכמים disagree regarding a single cluster.

2

2
 איכא בינייהו
דרב אסי

רב אסי They disagree regarding the following statements of רב אסי:

**אפילו לא בצר
 אלא אשכול אחד
 אוכלו**
 He may eat
 the first cluster he cuts,
 and we do not say
**ליתב ברישא
 והדר ליכול**
 Let him first harvest for
 the owner, and then eat.

**אפילו לא שכרו
 אלא לבצור
 אשכול אחד
 אוכלו**
 Even if he was hired to cut only
 a single cluster, he may eat it.
 Even though
ליכא לקיומא לבסוף
 The owner is not left with
 anything.

חכמים תנא קמא
אית ליה דרב אסי לית ליה דרב אסי

חכמים
 disagree with
 רב אסי
 regarding a
 single cluster.

רבי אלעזר
 disagrees with
 רב אסי
 regarding eating
 more than his
 wages.

תנא קמא
 agrees with רב אסי,
 and permits him to
 eat a single cluster,
 even if its value
 exceeds his wages.

3

3.

איכא בינייהו

דרב

They disagree regarding the following Halachah recorded by Rav:

איסי בן יהודה אומר

כי תבא בכרם רעך

בביאת כל אדם הכתוב מדבר

The Pasuk does not specifically refer to workers. Therefore, anyone can enter the field and partake.

Now, Rav disagreed, and commented

לא שבק איסי חיי לכל בריה

No one will have any crops left!

However, רב כהנא explained

דלמא בעושין בסעודתם דעבדו ואכלו

dלמא בעושין בסעודתם דעבדו ואכלו allows anyone to assist with the harvest in exchange for partaking of the crop.

Nevertheless, רב disagrees, because

אפ"ה ניתא ליה לאיניש

לאוגר אגורי וניקטפיה לפריסיה

ולא ניתו כולי עלמא ואכלו ליה

A person would rather pay workers who will consume a limited amount, instead of everyone eating from his crop.

Accordingly,

תנא קמא

לית ליה דאיסי

חכמים

אית להו לאיסי

תנא קמא only permits hired workers to eat. The חכמים allow him to eat more than his wages because they hold everyone is entitled to work and eat.

=====

3

3

איכא בינייהו

דרב

They disagree regarding the following Halachah by Rav:

איסי בן יהודה אומר

כי תבא בכרם רעך

בביאת כל אדם הכתוב מדבר

The Pasuk does not specifically refer to workers.

Therefore, anyone can enter the field and partake.

Rav disagreed, and commented

לא שבק איסי חיי לכל בריה

No one will have any crops left!

However, רב כהנא explained

דלמא בעושין בסעודתם דעבדו ואכלו

dלמא בעושין בסעודתם דעבדו ואכלו allows anyone to assist with the harvest in exchange for partaking of the crop.

Nevertheless, רב disagrees, because

אפ"ה ניתא ליה לאיניש

לאוגר אגורי וניקטפיה לפריסיה ולא ניתו כולי עלמא ואכלו ליה

A person would rather pay workers who will consume a limited amount, instead of everyone eating from his crop.

חכמים

אית ליה דרב אסי

The חכמים allow him to eat more than his wages because they hold everyone is entitled to work and eat.

תנא קמא

לית ליה דרב אסי

The תנא קמא only permits hired workers to eat.

4 The Gemara now offers two explanations of the מחלוקת between רבי אלעזר ותנא קמא:

1.
 רבי אלעזר חסמא אומר
 לא יאכל פועל יתר על שכרו
 Because
 פועל משלו הוא אוכל
 As Rashi explains
 תוספת שכר הוא שהוסיפה לו תורה
 The Torah awarded him the right to eat as a supplement to his wages. Therefore, he may not eat more than his wages, because
 דאין תוספת מרובה על העיקר (e.r.)
 The addition cannot exceed the basic wages.
 According to this reasoning;
 אמר תנו לאשתי ובני
 יהבינן להו
 He can give the produce he would have eaten to his family instead, because (Rashi)
 כי היכי דבידו ליתן שכרו לכל מי שירצה
 It's part of his wages.

However, the תנא קמא says
 אוכל פועל קישות
 אפילו בדינר
 Because
 משל שמים הוא אוכל
 As Rashi explains;
 במתנת גמילת חסדים כשאר מתנת עניים
 The Torah gave it to him as a separate gift. Therefore, he may eat even more than his wages, because
 זכי ליה רחמנא
 The Torah granted him this right regardless of his wages. (e.r.)

According to this reasoning;
 אמר תנו לאשתי ובני
 לא יהבינן להו
 He cannot give the produce he would have eaten to his family instead, because
 לדידיה זכי ליה רחמנא
 לאשתו ולבניו לא זכי להו רחמנא
 This privilege was given to him, but not to his family.

4 Two explanations of the מחלוקת between רבי אלעזר - תנא קמא

1

רבי אלעזר חסמא אומר
לא יאכל פועל יתר על שכרו
 Because
פועל משלו הוא אוכל
 As Rashi explains
 תוספת שכר הוא שהוסיפה לו תורה
 The Torah awarded him the right to eat as a supplement to his wages.
 Therefore, he may not eat more than his wages, because
 דאין תוספת מרובה על העיקר
 According to this reasoning;
**אמר תנו לאשתי ובני
 יהבינן להו**
 He can give the produce he would have eaten to his family instead

כי היכי דבידו ליתן שכרו לכל מי שירצה
 Because it is part of his wages.

תנא קמא
**אוכל פועל קישות
 אפילו בדינר**
 Because
משל שמים הוא אוכל
 As Rashi explains;
 במתנת גמילת חסדים כשאר מתנת עניים
 The Torah gave it to him as a separate gift.
 Therefore, he may eat even more than his wages, because
 זכי ליה רחמנא
 The Torah granted him this right regardless of his wages.

According to this reasoning;
**אמר תנו לאשתי ובני
 לא יהבינן להו**
 He cannot give the produce he would have eaten to his family instead,
 because
 לדידיה זכי ליה רחמנא
 לאשתו ולבניו לא זכי להו רחמנא
 This privilege was given to him, but not to his family.

5

2.

The second explanation is as follows:

כו"ע משלו הוא אוכל

All agree that this right is a supplement to his wages.

However, they disagree how to expound the term כנפשך

However, they disagree how to expound the term

כנפשך

בדבר שמוסר נפשו עליו

The term refers to his wages, for which he often engages in dangerous behavior, and the Pasuk is limiting his right to eat to the amount of his wages.

The Pasuk compares the worker to the employer, exempting him from the prohibition of חסמים

מה נפשך אם חסמת פטור

אף פועל אם חסמת פטור

The Pasuk compares the worker to the employer, exempting him from the prohibition of חסמים, and כנפשך is not referring to his wages. Therefore, he is not limited to the amount of his wages.

=====

5

2

כו"ע משלו הוא אוכל

All agree that this right is a supplement to his wages.

However, they disagree how to expound the term

כנפשך

חסמים

מה נפשך

אם חסמת – פטור

אף פועל

אם חסמת – פטור

The Pasuk compares the worker to the employer, exempting him from the prohibition of חסמים, and כנפשך is not referring to his wages.

Therefore, he is not limited to the amount of his wages.

בדבר שמוסר נפשו

כנפשך

בדבר שמוסר נפשו

עליו

The term refers to his wages, for which he often engages in dangerous behavior, and the Pasuk is limiting his right to eat to the amount of his wages.

6 The Gemara now cites the Mishnah on צ"ג דף to resolve the question whether משלו הוא אוכל
 OR
 משל שמים הוא אוכל

The Mishnah there rules
 קוצץ אדם על ידי עצמו
 A worker can arrange payment in lieu of eating the produce; and
 על ידי בנו ובתו הגדולים
 על ידי עבדו ושפחתו הגדולים
 ועל ידי אשתו
 He can do so on behalf of his adult children or slaves, and his wife,
 מפני שיש בהן דעת
 Because they have the mental capacity to waive this right;

אבל אינו קוצץ
 לא על ידי בנו ובתו הקטנים
 ולא על ידי עבדו ושפחתו הקטנים
 ולא על ידי בהמתו
 He cannot arrange payment in lieu of the produce on behalf of his minor children or slaves, or his animals,
 מפני שאין בהן דעת
 Because they lack the mental capacity to waive this right;

6 משלו הוא אוכל
 OR
 משל שמים הוא אוכל

קוצץ אדם על ידי עצמו
 A worker can arrange payment in lieu of eating the produce;
 and
 על ידי בנו ובתו הגדולים
 על ידי עבדו ושפחתו הגדולים
 ועל ידי אשתו
 He can do so on behalf of his adult children or slaves,
 and his wife,
 מפני שיש בהן דעת
 Because they have the mental capacity
 to waive this right;

אבל אינו קוצץ
 לא על ידי בנו ובתו הקטנים
 ולא על ידי עבדו ושפחתו הקטנים
 ולא על ידי בהמתו
 He cannot arrange payment in lieu of the produce
 on behalf of his minor children or slaves, or his animals,
 מפני שאין בהן דעת
 Because they lack the mental capacity
 to waive this right.

7 Now, the Gemara understands
לא על ידי בהמתו
He cannot violate the prohibition of תחסום, and cause
his animal to suffer.
However, regarding קטנים, if
משלו הוא אוכל
קטנים נמי נקוץ להו
If it's part of the wages, he's entitled to these rights, just as
he receives the minor's wages?
Clearly,
משל שמים הוא אוכל
It is a gift, and so he cannot waive it on his son's behalf.

The Gemara answers
בשאין מעלה להן מזונות
The Mishnah discusses where the father does not support
his children, and so he is not entitled to their wages, and
therefore cannot waive this right on their behalf.
Nevertheless,
קוצץ על ידי בנו ובתו הגדולים
He can waive it for his adult children, because
ידעי וקא מחלי
Even though he does not support them, they agree to
waive this right.

7
The Gemara understands
לא על ידי בהמתו
He cannot violate the prohibition of תחסום, and cause his animal to suffer.
However, regarding קטנים
משלו הוא אוכל
קטנים נמי נקוץ להו
If it's part of the wages, he's entitled to these rights, just as he receives the minor's wages?

Clearly,
משל שמים הוא אוכל
It is a gift,
and so he cannot waive it on his son's behalf.

בשאין מעלה להן מזונות
The Mishnah discusses
where the father does not support his children,
and so he is not entitled to their wages,
and therefore cannot waive this right on their behalf.

Nevertheless,
קוצץ על ידי בנו ובתו
הגדולים
He can waive it for his adult children,
because
ידעי וקא מחלי
Even though he does not support them,
they agree to waive this right.

8 The Gemara notes a contradiction:
The Mishnah on ג"צ"ג says
אינו קוצץ על ידי עבדו ושפחתו הטקנים
He may not waive this right on behalf of his minor slaves,
while ברייתא states
קוצץ על ידי עבדו ושפחתו הכנענים
בין גדולים בין קטנים
A person CAN arrange payment even on behalf of his
minor slaves?

8
קוצץ על ידי עבדו ושפחתו הכנענים בין גדולים בין קטנים
A person CAN arrange payment even on behalf of his minor slaves?
אינו קוצץ על ידי עבדו ושפחתו הקטנים
He may not waive this right on behalf of his minor slaves

9 מחלוקת of this Gemara offers two interpretations of this:

1.
 According to the opinion
 אין הרב יכול לומר לעבד
 עשה עמי ואיני זנך
 A master is not entitled to his slave's wages if he does not
 feed him, we can explain that everyone agrees
 משלו הוא אוכל
 However,
 כאן בשאין מעלה להן מזונות
 וברייתא במעלה להן מזונות
 The Mishnah discusses where he does not support them,
 and so he is not entitled to their wages, while the ברייתא
 discusses where he does support them, and so he is
 entitled to their wages.
 Nevertheless, the ברייתא agrees
 אינו קוצץ על ידי בנו ובתו הקטנים
 He cannot waive the rights of his minor children, because
 צערייהו דבנו ובתו הקטנים
 לא זכי ליה רחמנא
 Although he receives their wages, he is not entitled to
 waive their right to the produce, thereby causing them
 suffering.

9

1

According to the opinion

**אין הרב יכול לומר לעבד
עשה עמי ואיני זנך**

*A master is not entitled to his slave's wages
if he does not feed him,
we can explain that everyone agrees*

משלו הוא אוכל

However...

<p>▼</p> <p>וכרייתא במעלה להן מזונות</p> <p><i>The ברייתא discusses where he does support them, and so he is entitled to their wages.</i></p>	<p>▼</p> <p>כאן בשאין מעלה להן מזונות</p> <p><i>The Mishnah discusses where he does not support them, and so he is not entitled to their wages,</i></p>
--	--

Nevertheless, the ברייתא agrees

אינו קוצץ על ידי בנו ובתו הקטנים

*He cannot waive the rights of his minor children,
because*

**צערייהו דבנו ובתו הקטנים
לא זכי ליה רחמנא**

*Although he receives their wages
he is not entitled to waive their right to the produce,
thereby causing them suffering.*

10

2.
 According to the opinion
 יכול הרב לומר לעבד
 עשה עמי ואיני זנך
 A master is always entitled to his slave's wages, even if he
 does not feed him, we must explain
 מר סבר משלו הוא אוכל
 ומר סבר משל שמים הוא אוכל
 The Mishnah holds משל שמים הוא אוכל, and so he cannot
 waive the right of a minor, while the ברייתא holds משלו הוא
 אוכל, and so he can waive their rights, since he's entitled to
 their wages.
 =====

10

2

According to the opinion

**יכול הרב לומר לעבד
עשה עמי ואיני זנך**

*A master is always entitled to his slave's wages,
even if he does not feed him,
we must explain*

<p>ומר סבר משל שמים הוא אוכל</p> <p><i>he can waive their rights, since he's entitled to their wages.</i></p>	<p>מר סבר משלו הוא אוכל</p> <p><i>and so he cannot waive the right of a minor.</i></p>
--	---

11 The Gemara continues citing the Mishnah on צ"ג דף:
השוכר את הפועל
לעשות בנטע רבעי שלו
הרי אלו לא יאכלו
One who works with נטע רבעי, which may not be eaten
outside of Yerushalayim, may not partake of the produce.
However,
ואם לא הודיעם
פודה ומאכילן
If they were unaware that it was רבעי, and so they
expected to partake, the owner must redeem some of the
produce and feed them.
Now, if
משל שמים הוא אוכל
איסורא לא זכי להו רחמנא
The Torah does not grant them the right to eat forbidden
produce, and so they have no claim to the produce.
Clearly,
משלו הוא אוכל
They are entitled to food as an addition to their wages, and
so they were hired under false pretenses?
The Gemara answers
משום דמיחזי כמקח טעות
Although it's not an actual טעות, it resembles one, and
he must compensate them.
=====

11

השוכר את הפועל לעשות בנטע רבעי שלו
הרי אלו לא יאכלו
One who works with רבעי,
which may not be eaten outside of Yerushalayim,
may not partake of the produce.
However,
ואם לא הודיעם פודה ומאכילן
If they were unaware that it was רבעי,
and so they expected to partake,
the owner must redeem some of the produce and feed them.

?

Now, if
משל שמים הוא אוכל
איסורא לא זכי להו רחמנא
The Torah does not grant them the right to eat forbidden
produce, and so they have no claim to the produce.
Clearly,
משלו הוא אוכל
They are entitled to food as an addition to their wages,
and so they were hired under false pretenses?

משום דמיחזי כמקח טעות
Although it's not an actual טעות, it resembles one,
and he must compensate them.

12 The Mishnah there continues
נתפרסו עגוליו נתפתחו חביותו
הרי אלו לא יאכלו
If cakes of figs came apart, or barrels of wine opened, the
produce is already processed and obligated in מעשר, and
so the workers may not partake.
ואם לא הודיען מעשר ומאכילן
If they expected to partake, the owner must tithe some of
the produce and feed them.
Now,
מידע ידע דאיטביל להו למעשר
In this case it is obvious that they were obligated in מעשר,
and so we cannot explain
מיהזי כמקח טעות?

The Gemara offers two solutions:

1.
לרבי עקיבא דאמר
משיקפה
According to the opinion that wine becomes obligated in
מעשר when the seeds and skins are skimmed off in the
cistern, we are discussing
שנתפתחו חביותיו לבור
The wine drained back into the cistern, and so they were
unaware whether it had been skimmed.
2.
לרבי אושיעא דאמר
רבי עקיבא אומר
משישלה
According to the opinion that wine becomes obligated in
מעשר when the foam is skimmed off in the barrels,
שלא נתפתחו חביות לבור
The wine is still in the barrel, and he was unaware whether
the foam was skimmed off.

12 נתפרסו עגוליו נתפתחו חביותו
הרי אלו לא יאכלו
If cakes of figs came apart, or barrels of wine opened,
the produce is already processed and obligated in מעשר,
and so the workers may not partake.

ואם לא הודיען מעשר ומאכילן
If they expected to partake,
the owner must tithe some of the produce
and feed them.

?

Now,

מידע ידע דאיטביל להו למעשר
In this case it is obvious that they were obligated in מעשר,
and so we cannot explain
מיהזי כמקח טעות?

1

לרבי עקיבא דאמר
משיקפה

According to the opinion that wine becomes obligated in מעשר
when the seeds and skins are skimmed off in the cistern,
שנתפתחו חביותיו לבור
The wine drained back into the cistern,
and they were unaware whether it had been skimmed.

2

לרבי אושיעא דאמר
רבי עקיבא אומר
משישלה

According to the opinion that wine becomes obligated in מעשר
when the foam is skimmed off in the barrels,
שלא נתפתחו חביות לבור
The wine is still in the barrel, and he was unaware
whether the foam was skimmed off.